

ZAKLJUČEK BERLINSKE KONFERENCE BREZ SPORAZUMA O AVSTRIJI IN NEMČIJI

Na zadnji tajni seji so se ministri sporazumeli o sklicanju konference o Koreji in Indokini, ki bo v Ženevi - Molotov je na zadnji seji zavrnil nove Figlove skrajno popustljive predloge

BERLIN, 18. — Danes se je končala berlinska konferenca. Za zadnji dan so imeli ministri dve seji, predpoldnevno in popoldnevno. Na popoldnevni seji so ministri razpravljali o Avstriji, Nemčiji in evropski varnosti. Prvemu delu seje, ko so razpravljali o Avstriji, je prisostvovali tudi avstrijski zunanji minister Leopold Figl, ki je postal se zadnjič predpoldnevno pred svoje vlado. Figl je predlagal, naj se do 30. junija 1955, podaljša rok za umik okupacijskih čet (prvotni načrt državne pogodbe), 2. naj se načrt državne pogodbe tako spremeni, da se nadzorstvena oblast starih vevlesil za nedoločen čas podaljša.

Molotov je zavrnil tudi te predloge, ki res gredo do skrajne meje popustljivosti, in predlagal, naj se pokajanja na daljši predloži sovjetskemu. Dulles je zatrdil, da nima smisla nadaljevati s pogajanja, dokler ZSSR ne izrazi pripravljenosti, umakniti svoje čete v nekem določenem roku. Dullesovo tezo je podprl tudi Bidault.

Končno pa so ministri le sklenili, da bodo nadaljevali pogajanja po diplomatski poti. Ko je Figl s člani svoje delegacije zapustil sejo dvorane, je Eden v zvezi z večerajšnjimi Molotovovimi predlogi o izboljšanju odnosov med obema Nemčijama dejal, da bodo trije zahodni zunanji ministri dali navodila svojim ministrom, s katerimi je podal pregled konference in ameriškega stališča na njej. Dejal je, da je bilo pozitivno vsaj to, da je bil dosežen sporazum o politični konferenci o Koreji.

Sovjetski zunanji minister Molotov je predlagal še dva načrta resolucij, in sicer o Avstriji in Nemčiji, ki govorita v splošnih frazah in ki sta za zahodni zunanji ministri zavrnili.

Nato je še »nkrat vsak minister podal svoje zaključne misli, enajst poletno registriralo svoje razmišljanje in rezultate konference. Končno je Molotov kot predsednik ob 19.08 razglasil, da je zadnja seja berlinske konference končana.

RAZGOVOR PREDSEDNIKA FLRJ S TAJNIKOM MEDNARODNE ZVEZE BIVŠIH BORCEV

Izjave maršala Tita o Nemčiji Avstriji in atomski energiji

Po mnenju maršala Tita je svet že prešel kritično točko, ki je najbolj ogrožala mir - Sporazum o atomski energiji je nujen - Nove protijugoslovanske spletke rimske diplomacije in tiska

Maršal Tito sprejel vabilo, naj obišče grško prestolnico

(Od našega dopisnika)

BEograd, 18. — Maršal Tito je sprejel povabilo grškega kralja Pavla II. in grške vlade, naj obišče Grčijo. Povabilo je danes izročil jugoslovanskemu predsedniku republike grški veleposlanik v Beogradu Kapetanides.

V odgovoru na vprašanje generalnega tajnika Mednarodne zveze bivših borcev Elhota Newcomba, ki je 14. januarja obiskal maršala Tita v Beogradu, je predsednik republike Josip Broz Tito povabil, da se sporazum o atomski energiji med Sovjetsko zvezo na eni ter ZDA in drugimi zahodnimi silami na drugi strani, ne samo mogoče, temveč tudi nujno potreben. Če ta sporazum ne bi bil dosežen, bi svet tvegala katastrofo.

Maršal Tito je nadalje po udaril, da meni, da je svet prešel kritično točko, ki je ogrožala mir. Jasnno je, da ne bi bilo mogoče gledati na svet brez zornice, ki jo ustvarja demokracija in mir, ki jo ustvarja demokracija in mir. Maršal Tito je nadalje po udaril, da meni, da je svet prešel kritično točko, ki je ogrožala mir. Jasnno je, da ne bi bilo mogoče gledati na svet brez zornice, ki jo ustvarja demokracija in mir, ki jo ustvarja demokracija in mir.

Viharen prvi nastop Scelbe in njegove vlade pred parlamentom

Zoradi hrupa poslancev KPI in PSI novi ministrski predsednik skoraj ni mogel govoriti - Prekinjena seja v poslanski zbornici - Scelba ne omenja 8. oktobra - Nova vlada, star program

(Od našega dopisnika)

TRST, 18. — Scelba je danes prebral programske izjave svoje vlade v italijanskem parlamentu, najprej v senatu, nato pa še v poslanski zbornici. V obeh zbornicah sta bili seji precej burni, ker je opozicija z desne in leve Scelbo stalno prekinjala z medikali, tako da večini ni mogel nič govoriti.

Med sejo v senatu, ki je bila prvi uradni stik vlade s parlamentom, so bili navzoči skoraj vsi ministri in podpredsednik Senata. Scelba je bil v senatu precej prekinjan, prav tako tudi v poslanski zbornici. Med sejo v poslanski zbornici, ki je bila prvi uradni stik vlade s parlamentom, so bili navzoči skoraj vsi ministri in podpredsednik Senata. Scelba je bil v senatu precej prekinjan, prav tako tudi v poslanski zbornici.

Scelbov govor ni bil ravno dolg, vendar je trajal precej časa zaradi hrupa, medijev, ki so ga prekinjali. Scelba je bil v senatu precej prekinjan, prav tako tudi v poslanski zbornici.

POHOD MOLKA V BERLINU

Ob razsvetljavi bokel so zahodni Berlinčani izročili svoje nezadovolstvo, ker ni bilo rešeno nemško vprašanje - Moščena manifestacija v vzhodnem Berlinu

BERLIN, 18. — V vzhodnem Berlinu so danes sinoči organizirali množično demonstracijo, ki jo je vodil vodja vzhodnega Berlina, Walter Scheiwe. Demonstracija je bila namenjena izražanju nezadovolstva s položajem vzhodnega Berlina. Demonstracija je bila namenjena izražanju nezadovolstva s položajem vzhodnega Berlina.

CHURCHILL o berlinski konferenci

LONDON, 18. — Danes je v spodnji zbornici parlamenta poslanec Hughes vprašal Churchilla, ali namerava sedaj, ko ni bil v Berlinu dosežen noben sporazum, povabiti državne pogovornike na ožjo konferenco brez določenega dnevnega reda, kakor je bila njegova prvotna želja. Churchill je odgovoril: »Berlinska konferenca se ni še niti končala. Ko se bo končala, bom imel v spodnji zbornici debato (24. in 25. februarja). Po obrazložitvi gospoda Edena ni dvoma, da bo na to vprašanje, ki ga je omenil gospod Hughes, na vsak način imenovan, da je berlinska konferenca prinesla korist.

Zvedelo se je tudi, da bodo še pred ponedeljkovo zvečer objavili belo knjigo o berlinski konferenci, ki jo vsebovala vse predloge, ki so bili stavljeni na konferenci, ter govore, ki so jih na konferenci imeli zunanji ministri.

LONDON, 18. — Kakor piše »Daily Telegraph«, bo danes debata o berlinski konferenci v spodnji zbornici začela verjetno v ardu ali četrtke. Debatno bo začel zunanji minister Eden, ki bo poročal o delu konference.

OTTAWA, 18. — Vojaško poveljstvo je sporočilo, da dni preizkušajo kanadski atomski top kalibra 280 milimetrov.

MONTREAL, 18. — Pri trčenju potniškega vlaka na progi iz Torontoja - Montreala z nemškimi tovornimi vlakom so bili strelje potniki ubiti, 73 pa ranjenih.

MONTREAL, 18. — V Kanadi je zadnji dan leta 1953. Takih zametov ne pomnimo že več dni. Več krajev je bilo popolnoma odrezanih in promet je na več krajih prekinjen.

Kašanijeva pritožba na Združene narode

LONDON, 18. — »News Chronicle« piše danes, da so na razgovorih, ki so jih v Londonu imeli predstavniki obojih največjih mednarodnih petrolejskih družb, razpravljali o petrolejski politiki. Britanska vlada je prodala svoje akcije v angloameriške petrolejske družbe. Američani so baje predložili, da bi bila možnost za sporazum z iransko vlado, če bi britanska vlada izdala akcije v AIOC. Londonska vlada ima sedaj polovico akcij te družbe v vrednosti 105 milijonov šterlingov.

Iz Teherana javljajo, da je verski voditelj Kašani izročil danes tujemu tisku prepis pisma, ki ga je 11. februarja poslal glavnemu tajniku OZN. V tem pismu je Kašani opozoril Združene narode na politično nesposobnost iranskega režima, o katerem pravi, da deluje v nasprotju z načeli o človeških pravicah pri sedanjih volitvah.

Predstavniki iranske vlade general Farzanegan je s tem v zvezi med drugim izjavil: »Kašani lahko izraža svoje osebno mnenje. Uvrstimo ga lahko med tiste sovražnike režima, katerih nasprotje izhaja iz osebnih vzrokov in iz zagrenjenosti, da je potisnjen v ozadje.«

General Farzanegan ni hotel govoriti o Kašanijevi pritožbi, da se sedanje volitve potvrdijo, s policijskimi ukrepi, ki so jih podvelj pod anglo-ameriškim pritiskom.

Navdušen sprejem Jaganu ob povratku v Gvajano

GEORGETOWN, 18. — Bivši vladni predsednik britanske Gvajane Jagan in bivši minister za prosveto Brunham sta na svojem sinočnem povratku v Georgetown bila dočelna navdušenega sprejema. Ogronom množica, ki ju je črkala, ju je dolgo pozdravljala. Kakor je znano, je britanska vlada odstavila Jagana, ki je vodil napredne ljudske stranke, ter njegove sodelavce pod političnim vplivom. Jagan je po odstopu poteval v razne države, da tam obrazloži položaj v Gvajani.

Na tisoče in tisoče ljudi je Jagana pozdravljalo na 35 km dolgi poti z letališča v Georgetownu. Po vsaj peti se je razvil središčni promet. Vozila motornih koles in koles na katerih je bila zastava napredne stranke. V mestu pa je vedela množica čakala pred sedežem stranke.

Zunanja politika

Zunanje politični del govora je bil razmeroma kratek, najvažnejši pa je v njem ostal del, ki napoveduje skorajšnjo predložitev pogodbe o evropski obrambni skupnosti v ratifikacijo. Tako nato je nadaljeval:

»Osnovna važnost, ki jo vlada pripisuje sredstvom za postopno združevanje Evrope, gotovo ne pomeni, da je moč posesti ali poudarjati posebne interese, ki so jim bilestvene interese naše države. Vlada je prepričana, da se lahko skupnost narodov, katere del smo, lahko krepi, kolikor večja bo medsebojna solidarnost in razumevanje življenjskih interesov vsakega izmed njenih članov. S tem prepričanjem in z nje manjšo gorečnostjo in vizirnostjo od vlad, ki so bile pred nami, se bomo navdihovali v naši akciji, ki končno sili obrambni skupnosti v evropsko zvezo. Tako je naša država naša država in naša država naša država.«

Ko je Scelba končal govoriti, so mu poslanci izročili ploskal, medtem ko je bila obrambna skupnost v evropski zvezi. Med fašističnimi negodavci, Proti pričakovanju pa so se monarhisti zadržali precej nevravno.

Ista slika, le po možnosti še z večjim hrupom, je bila v poslanski zbornici. Hrup se je še povečal, ko so komunisti v evropski zvezi. Med fašističnimi negodavci, Proti pričakovanju pa so se monarhisti zadržali precej nevravno.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Scelba je obljubil nadaljevalje odlašanje za izvoz izdelkov strojne industrije, predložitev novega zakona za omiljenje krize v ledjenicah in podporo zakonskemu rešitvi porazloženosti poslancev o zaposlitvi odpuščenih delavcev.

Jugoslovanska odlikovanja abesinskim ministrom

ADIS ABEBA, 18. — Posebni odposlanec predsednika Tita v Etiopiji generalni polkovnik Peko Dapčević je izročil danes ob svečanosti v jugoslovanskem poslanstvu odlikovanja jugoslovanske zastave družini generala Tisulajeviča. Dapčević je izročil jugoslovanske zastave družini generala Tisulajeviča. Dapčević je izročil jugoslovanske zastave družini generala Tisulajeviča.

LONDON, 18. — V londonskih diplomatskih krogih kroži govorica, da je Molotov dal v Berlinu razumeti, da Kitajska razpolaga z atomsko bombo. Med zadnjim Cuenajevim obiskom v Moskvi je bil baje sklenjen sporazum, na podlagi katerega so bili Kitajski sporokladi postali o atomski bombi, v zameno pa je Kitajska ustanovila skupni atomski center v pokrajini Sinkiang.

Po Bidaultovem povratku začetek kritične faze za vlado

Bidaultov omajani položaj bo morda popravil sporazum o sklicanju konference o Indokini - Pred novimi praskami v zvezi z ratifikacijo pogodb o obrambni skupnosti

PARIZ, 18. — Po vrnitvi zunanega ministra Bidaulta z berlinske konference se bo začela nova kritična faza francoske politike, ter nove nevarnosti za Lanielovo vlado. Med glavnimi vprašanji, ki sedaj čakajo vlado, sta ratifikacija evropske obrambne skupnosti in vojna v Indokini. Večkrat je socialist J. Moch nadaljevalje pred zunanjo skupščino z obrazloževanjem svojega poročila o evropski obrambni skupnosti in v proti temu organizmu navedel nove kritike. »Ta obrambna skupnost« je dejal, »je bila izdelana za dobo miru.« Nastel je nato 64 primerov, v katerih bi bila potrebna soglasnost za odločanje ministrskega sveta, zaradi česar bi ta organizem prav kmalu bil paraliziran. Kar se tiče določenosti v skupščini o ratifikaciji pogodb o obrambni skupnosti, prevladuje mnenje, da bo do te debate v najboljšem primeru prišlo šele čez en mesec, ker mora evropska politična komisija poslušati Mochovo poročilo še preden najdaljših treh sejah. Zastave bo nato mesec dni čaka, da pripravi dokončno poročilo. Komisija za narodno obrambo je določila za petek brambo na dolžnosti za petek, na kateri naj bi govorila, na kateri naj bi govorila, na kateri naj bi govorila.

Predsednik Vietnam prina Biluc pa je izjavil, da Vietnam sicer želi mir, toda sprejel bo samo tak mir, »ki bo zagotovil neodvisnost in svobodo ljudstva.«

Singman Rijeve izzivanja

PANMUNJOM, 18. — Poveljstvo indijskih sil je danes izročilo združenemu poveljstvu na Koreji 17 kitajskih in korejskih ujetnikov, ki so obtoženi, da so ubili nekatero varševsko ujetnika.

Zjutraj je nevravna repatriacija komisija odobrila resolucijo, s katero določa svoj razpust za 21. februarja, ker je izpolnila svojo nalogo. Proti tej resoluciji sta se izrekli češkoslovaški in poljski delegati, ki sta zatrjevala, da je razpustitev nezakonita in da lahko povzroči resne posledice. Komisija se je ponovno sestala popoldne in je soglasno odobrila svoje končno poročilo za združeno in severno poveljstvo. Sklenjeno je bilo, da bo arhiv komisije shranila Indija. Poročilo komisije bodo verjetno objavili čez dva ali tri dni.

Poveljnik združenih sil na Koreji general Taylor je včeraj poslal »iznukorjenemu znanjenu ministru pismo, v katerem sporoča, da se bo odhod indijskih čet s Koreje nadaljeval na podlagi že določenega načrta, kljub temu, da Južna Koreja zahteva naj indijski vojniki ne zapustijo Koreje, dokler ne bodo dala razpustitev nezakonita in da lahko povzroči resne posledice. Komisija se je ponovno sestala popoldne in je soglasno odobrila svoje končno poročilo za združeno in severno poveljstvo. Sklenjeno je bilo, da bo arhiv komisije shranila Indija. Poročilo komisije bodo verjetno objavili čez dva ali tri dni.

Toda danes je poveljnik jugoslovanske vojske polkovnik general Von Jung Buk po sestanku z nekaterimi ministri ponovil, da je odločen preprečiti odhod indijskih čet s Koreje, dokler ne bodo dale zahtevanih jamstev, ter je pomnil, da bodo nastale nesuglasnosti posledice, če Indijci ne bodo upoštevali jugoslovanskih zahtev.

V vojni v Kambodži uporablja domača vojska slone za prenašanje hrane in streliva.

NASVET TRŽAČANA POSADKI „HORIZONTA“

Pismo našega izkušenega pomorščaka Karla Presla, namenjeno Svetozarju Šestu in njegovim tovarišem iz Zagreba, ki bodo z malo jadrnico potovali okrog sveta

Uredništvo je prejelo od našega izkušenega pomorščaka KARLA PRESLA naslednje pismo, ki ga prav radi objavljamo.

V zadnji nedeljski številki Primorskega dnevnika je šlo za zanimanje članek: »Štirje Zagrebčani letos z jadrnico na pot okoli sveta. Razveselili sem se te novice, kot se otrok obraduje nad darila; priznam pa, da to moje zanimanje ni bilo pomembno samo z veseljem, temveč tudi s precejšnjo ljubeznostjo. (1)

Vem, da v vašem dnevniku ni dovolj prostora za izlive mojih čustev, toda vseeno Vas naprošam, da priobčite ta moj članek. Po Vašem časopisu bi se namreč želel seznaniti z namerami štirih junaškov, Zagrebčanov in obenem vzbuditi čim večje zanimanje za to podvig med tisto tržaško, slovensko mladino, čije domišljije je kdaj vzbudila tajanstvenost morja.

Leta 1948 sem tudi jaz na podobni ladiji izplul iz Trsta, prejel Atlantski ocean in se nato več kot dve leti potikal po raznih pristaniščih Južne Amerike, od razburkanih vod Ognjene zemlje, do Rta st. Roka v tropškem pasu Brazilije. (Glej opis potovanja v podlistkih »Gospodarstva«.)

Na tem potovanju me je morje učilo skromnosti, li jih pluje na velikih parobrodih nisem spoznal; na njem sem srečeval ljudi, ki so se iz iste radovednosti po spoznanju neznane predali valovom v svojih čolnih krkljih lupinastih. Priporočam, da se mi o morju, o obalah in pristaniščih, katerih se nisem videl in tedaj se je v meni rodila misel, da bi obitval svet in potem opisal, kaj sem tam videl.

Vedel sem, da se bodo mnogi namenjali tej moji ideji in jo pripisovali pustolovski duhu nemirneža. Toda ta misel se je kljub temu trdno ukoreninila v mojih možganih, dokler ni postala jekna ideja — cilj, katerega sem na vsak način hotel doseči. Po svojem povratku v Trst sem jo zaupal maršalkateremu prijatelju in se posebno znanec om nedeljskih sestankih pri »Sociu« in Opšarni. Vsem se je zdela tako smešna in nepomembna in lahko si zamišljate s kakšno nestrpnostjo sem jim po-
mojil pod nos nedeljske številke »Dnevnika« s člankom o podjetnih Zagrebčanin. Ko-
to sem jim lahko dokazal, da se je tudi drugi pripravljali na take pustolovske podvige, ki pa niso prav nič pustolov-
ski, temveč prav resnega, znanstvenega značaja, ako pri-
sodelujejo pravi ljudje.

Cemu služijo plodovi take ekspedicije? Odgovor na to boste lahko videli na belem platnu vašega kina, kjer vam bodo predvajali filmski, zvočni trak, na katerega so člani posadke posneli zanimivosti svoje potovanja. Citati boste knjige, v katerih vam bodo ti opisovali šege in običaje tu-
jih ljudi, ter odkrili vam ne-
poznane vrste živali in ne-
šteto drugih zanimivosti, ki jih ne more nuditi niti najpo-
polnejša enciklopedija.

Ti čudni popotniki pa bodo obenem ponesli v svet sliko svoje domovine, za to poka-
žejo tistim, katerim je spomin-
nanje že obledel, ter tistim, ki je sploh še niso videli.

Le v eni točki programa ekspedicije se ne strinjam z njenim vodjem Svetozarjem Šestom, in to je smer potova-
nja in izbira dežel, kjer naj bi se ekspedicija dolga časa zadrževala. Kanarski otoki so na vsak način dobra izhodna točka, saj se je z njih tudi Kristof Kolumb napotil v Ame-
riko, toda Sestova 14 me-
trov dolga ladija ima zelo malo
tegetov, da bi srečno prepla-
deli Atlantik v teh pre-
delih in še posebno ne v zim-
skem času. Zakaj se ne bi
konec Zelenega rta, pri čemer
na bota v veliko pomoč se-
verovzhodni pasat in močan
kanarski morski tok. Z oto-
kov Zelenega rta se bo lahko
mirne duše prepustili pasnatu,
mu vetru in severno-ekvato-
ričnemu toku, da ga poneseta
čez Ocean v predelu, kjer ta
v zimskih mesecih skoro mi-
raje. Tako bo prav z lahko-
dosegel pristanišče Belem na
Amazonki. Namesto Ve-
ranje nazvoj po omenjeni re-
ki do pristanišča Mandos, v
nalet široko področje za svo-
je poučevanje zdravilstva.

Matin, da je ta črna manj-
na bo zato nudila ekspediciji
skoro več zanimivosti, kot
raziskana kot afriški. Kongo
mnogo več zanimivosti, kot
ni Konga. Od tu naj bi se
brazilec zopet vrnil v Be-
lem in nato obhajal Rt st.
Roka ter se ob brazilski obali
naselil v Argentino. Naši ste-
tinski izselenci bi ga tam pra-
votovo priprave sprejeli. Ma-
nelca prelu v Ognjeni zem.

(1) Glej »Primorski dnevnik«
od 2. 4. m. na četrni strani

Spit — glavno pristanišče in turistično središče Srednjega Jadrana.

ERIC SHIPTON, KI SE JE UDELEŽIL DVANAJSTIH ODPRAV NA HIMALAJO IN KAJ ZDAJ, PO EVERESTU?

V Srednji Aziji je še na tisoče vrhov, na katere še ni stopila človeška noga, mnogo od njih visokih več kot 5500 m - Mnogo teh deviških vrhov predstavlja mnogo težje alpinistične probleme kot Everest

»Zdaj ko smo zavzeli tudi vrh Everesta, je žalostno pa-
to, da ni na svetu ničesar
več za odkriti.« Take in po-
dobne izjave slišimo od mno-
gih strani! In vendar ne bi
verjetno noben raziskovalec
bil pripravljen podpisati take
izjave; za alpiniste je pa go-
tovo popolnoma bedasta. Dvo-
mim, da se je človek danes,
po poldrugem stoletju alpi-
nizma, povzpel tudi samo na
desetino razpoložljivih gor.
Alpinista, ki išče novih do-
godivščin morajo očarati per-
spektive, ki se mu odpirajo.
Izbira je tako bogata in raz-
nolika, kot si jo je lahko želi.
Ali ga vabi strogo veličastje
gor? Na razpolago so mu vi-
harne gorske verige Južne
Georgije, ki jih je prečkal
Shackleton v zadnji fazi svo-
jega epskega potovanja na
Slovon otok. Nekateri teh go-
r so kasneje raziskani, vrho-
vi so pa ostali nedotaknjeni.
Ali bi raje imel gore bolj ču-
dne oblike? Našel jih bo v na-
pol neznanih področjih južnih
Andov v Patagoniji, kjer se
dvigajo fantastični vršaci nad
mogočnimi ledeniki. Ki se spu-
stajo prav do vodovir-ogrom-
nih fjordov Pacifiške obale.
Ali ga privlačujejo snežne go-
re, ki skrivajo svoje tajnosti
v srcu razsežnih pragzgod-
ovestnih tropične vegetacije?
Ni, si poteklo leto dni, odkar
so odkrili in zavzeli nove
vrhove Ruwenzorija; in naj-
višji vrhovi Nove Gvineje še
čakajo, da se bo podjeten raz-

iskovalec začel zanimati za-
nje.

Za bodoča pokolenja torej
lahko rečemo, da zavzete Er-
veresta ne pomeni konca, am-
pak začetek nove dobe alpi-
nizma.

Oglejmo si na primer širno
področje udeleževanja, ki se
odpira alpinistu na visokih
planotah Srednje Azije, kjer
na desetine vrhov z višino
nad 7.500 metrov. Razne od-
prave so pa zavzele komaj
pol tucatata teh visokih gor.
Poteklo bo še precej časa,
predno bomo presegli vse
te veličane. Res se zdijo vsa-
ko leto organizirano mnogo več
odprav kot pred vojno; res je
tudi, da sta se tehnika in opre-
ma zelo izboljšali; pomi-
sliti je pa treba da spadajo
do zdaj zavzeti vrhovi med
manj težavne in da je med
nepremaganimi — ki so v pre-
težni večini — tudi nekateri,
za katere bo potrebna daleč
večja spretnost.

Vzpon na Everest se je po-
srečil le nekoliko tednov po
uspehu nemške odprave na
Nanga Parbatu, goro, ki je
obšla nešteto poskusov in ki
je zahtevala trikrat toliko člo-
veških žrtve, ako vzpona sta
se izvršila samo tri leta po
zavzetju prvega 8000 metrov
visokega vršaka, Annapurne.

Everest in Nanga Parbat
sta bila stara nasprotja, po-
novno podrobno raziskana in
naskočena; že pred 21 odnos-
no 19 leti so drzni planinci
dosegli višino tri sto metrov

TISOČLETJA GIOACCHINA VOLPEJA OD ROMULA DO MUSSOLINIJA

»Zgodovina Italijanov in Italije«, ki jo je Gioacchino Volpe pisal leta 1933 za mlade generacije »vol-
kuljinih sinov« je še danes učna knjiga v nižjih srednjih šolah Italijanske republike in tudi v Trstu

Tak je torej ta internacio-
nalist iz dobe pred letom 1914,
do peti v nacionalizmu, ki je
tako drag našemu staremu pri-
povedovalcu.

Vojna z Libijo

Ta ni nikoli slišal govoriti
ker je upal, da bodo Italijani
zato ker ne bi bili v vojni,
sprožili revolucijo» (str. 332).

»Nato je spremenil mnenje
in upal da bi se lahko spro-
žila revolucija vprav zaradi
vojne«. Kakšna revolucija?
Skritost! In podobna skriv-
nost je tudi koliko je ta spre-
memba idej v Mussoliniju sta-
la francosko vladno.

Ko se je začela vojna je Mus-
solini postal bersaljer, borec,
bil je tudi ranjen (str. 332).

Ranjen je bil pri nekaj vah
z ročnimi bombami v zaledju
in ne v borbi. Tega stari pri-
povedovalec ne pove. Starec
niti ne pove, da je Mussolini
tudi dve leti po koncu vojne
še nadalje hotel izvesti revolu-
cijo in da je soglašal s tistimi
delavci, ki so prvi zasedli to-
varne leta 1919 in da je po-
nudil svoje sodelovanje tudi
pri splošnem zavzetju tovarn
leta 1920.

Stari pripovedovalec ne pove,
da je sodstvo spalo spanje
pravičnega takrat, ko so na-
silje izvajali fašisti, in da se
je prebudilo le takrat, ko so
napadali ali se upirali anti-
fašisti.

»Ali se je moglo po tej po-
ti nadaljevati v nedogled? Ne.
Vsi so trdili takov (str. 338).
V tem je varok zakaj je pri-
šlo do poba na Rim. (Mar-
cia su Roma).

Kakšna pustna maskarada je
bil ta pohod na Rim, starec
ne ve. Starec pripoveduje sa-
mo, da es desetisotno mlad-
cev in najmlajših izjavljali:

GAETANO SALVEMINI

najvišjega Boga zaklinjamo,
zaklinjamo duha naših mrtvih
kot priče, da nas sili v to en-
sam nagon, da nas vna ena
sama strast; doprinesli k re-
šitvi in veličini domovine.

»Prispeli so v Rim, vstopili
so v Rim« (str. 339). Kaj se
je dogajalo v Italiji po pohodu
na Rim, se starec ne spominja;
ne spominja se pokola v Tu-
rinu decembra 1922, niti ja-
nuarskega pokola leta 1923 v
La Spezia. Sicer pa, če bi ga
kak doboči hierarh vprašal kaj
več o teh dogodkih in o tistih
ljudih, bi imel starec pripr-
avljen odgovor: ko je nekdo
dobil od bogov nalogo ustano-
viti neko mesto itd. itd.

Bajka o »ponosu«

In zasledba Krfa poleti leta
1923? Kdo je kdaj kaj slišal
o tem? In zasledba Abesinije
leta 1926? Kdo bi mogel na-
to pozabiti? Starec ima za-
to tisočkrat prav vriskati, le-
če je zares slava v tem, da
se preмага ljudstvo, ki je
slabo oboroženo in slabo or-
ganizirano, če se preмага ta-
ko ljudstvo z ognjem, ki pa-
tem ko so oni pobili najmanj
2000 oseb. Starec ne razlaga
svojim bodočim hierarhom, da
so v tej državljanski vojni
dajale fašistom ročne granate
in tovarne avtomobile za ka-
zenske ekspedicije vojaške ob-
lasti, in da je nastopila poli-
cija samo zato, da bi opazo-
vala fašiste le v zaledju in
metala v zapore le tiste, ki
so se upirali temu nasilju.

**Na strani »zmagovite«
Nemčije**

Kaj pa so storili on, naš
starec in njegovi prijatelji za-
to, da bi zadržali voz, ki je
drvel v prepad?

Stari pripovedovalec molči
o španski vojni. Verjetno se
ne čuti dovolj močnega, da bi
napisal o tem vprašanju tisto,
kar bi moral. Toda kako naj
bi molčal o vojni od leta
1940 do leta 1943? »Morda
Mussolini ni računal dobro-
Možakar je izel prikojen na-
prave, da se je moral vedno
boriti proti nekomu ali ne-
čemu s hlastanjem po veli-
kih stvareh, ki naj bi posta-
le vedno večje in pri tem
ni pravilno računal z našimi
silami, ki so bile še majhne.
In končno nam to ni bilo
neprijetno. »Pa naj bo. Ali
je imel prav ali ne, vstopil
je v vojno na strani zmago-
vite Nemčije« (str. 393). Be-
seda »zmagovite« pove vse.
Bodoči hierarhi, odnosno no-
stajniči hierarhi bodo razu-
meli, da je tisti oblačen člo-
veški zvočnik v vojno zato, ker
je bil gotov, da bo borec se
na strani zmagovite Nemčije
zmagal tudi on. »V začetku
se stvari na francoskem boji-
šču niso razvijale najboljše
(sic!); na grškem bojišču je
šlo slabo, v Somalijski dobro
in v Libiji je prišlo do kake-
ga prodora proti Egiptu. An-
gleži niso še nikoli tako tre-
petali za svoje cesarstvo kot
tedaj. Nato so sledili velikan-
ski nemški uspehi v Rusiji.
Mussolini je torej kot vedno
imel prav.

(Nadaljevanje sledi)

Kanghendžonga, drugi najvišji vrh na zemlji.

V. BARTOL: NOVA JUGOSLAVIJA - NEZNANA JUGOSLAVIJA NA NJEGOŠEVI DOMOVINI

V Cetinju Kosmat, brez škarij - Preskok med staro in mlado generacijo - »Ko-
lač« za Čeda Vukovića - Med črnogorskim književniki - Značaj Črnogorca

Moje privrženo (morda celo
priročno) spoštljivo vede-
nje je sprejemalo z največjo
samoumevnostjo, češar človek
povsod ne opazi.

»Zdaj pa pošliš pisatelja
Čeda Vukovića, sem si rekel,
ko sem bil gotov z britjem.
Cetinje šteje danes blizu 10
tisoč prebivalcev. V času kra-
ja Nikite so jih štele komaj
štiri. Vendar nima občutka,
da je to majhno provincialno
mesto. Postavljeno je sredi
planin in tu pač niso pogodi,
da bi se moglo razviti vele-
mesto.

Zdi se ti, da vodi Njegoševa
ulica, glavna arterija na Ce-
tinju, v neskončnost. Številka,
ki sem jo iskal, se je že bli-
žala številu dve sto. Na hišah
ni bilo povsod števil. Sonce,
krasno jutranje zimsko sonce,

je toplo žgalo, snega še ni bi-
lo nikjer, pogled je padal vse-
povsod na skalovite vrhove,
in kar nič se mi ni mudilo,
da bi bilo ulece konec.

Izračunal sem, kje bi mora-
la biti številka, ki sem jo
iskal, in povprašal starega mo-
ja, ki je nekaj prenašal po
dvoršču, če je to ta in ta
številka.

»Ne vema, je odvrnil.
»Stanuje tu pisatelj Čedo
Vuković?«
»Ne vema.
V zadregi sem se ozrl okrog
sebe.

Nedaleč so se na dvorišču
igrali otroci. Deček približno
dvanajstleten, pričeke k meni
in me vljučno vpraša, kaj že-
lim.

Odgovori so bili jasni, toč-
ni in odločni,

krepi in estasti korakali po
poti ob Kotorskem zalivu. Tu
je revolucija otpljivo zajela
bistvo in stržen življenja, tu
se pred očmi gledalca nepo-
sredno poraja iz starega novo.
Čeda Vukovića ni bilo do-
ma, bil je na uredniški seji
črnogorske književne revije
»Staranje«. Kje ga bom na-
šel, mi je povedala njegova
mlada soproga, ki je pravkar
pripravljala ekološki in sta ji
njuni dve srčkani punčki med
tretjim in četrtem letom prid-
no pomagali mesiti testo.

Kakor po skoraj vseh me-
stih Jugoslavije, in menda po
vseh Evropi, je tudi na Cetin-
ju precejšnja stanovanjska
stiska. Mnogi izmed kulturnih
in drugih delavcev čakajo tu
tam na doletel primer-
nega stanovanja in so za ta

čas prisiljeni stiskati se v vse
pretesnih prostorih. Težko je
zlasti pisatelju in znanstven-
mu delavcu, ce nima sobe za-
se, v kateri more v miru stu-
dirati in ustvarjati delati.

Čeda Vukovića in nekaj
drugih črnogorskih pisateljev
sem našel v cetinjski knjižni-
ci. Sejo so pravkar končali,
zadreglo, da sem bil že tu, smo
hitro premagali (telefonski po-
govor s Cetinja v Sarajevo
se zelo slabo sliši in moji ko-
legi so razumeli, da pridem
na Cetinje šele v ponedeljek)
in mojo željo, da bi čim več
videl, so moji novo spoznani
tovariši takoj začeli uredniče-
vati.

Čedo Vuković je še prav
mlad pisatelj, ki si je pridob-
il ime s številnimi novelami,

Prizor s premiere »Odočiteva«, ki jo je Slovensko narodno
gledališče uprizorilo v štedenski dvorani preteklo sredo.

(Nadaljevanje sledi)

Odgovorni urednik STANISLAV BENKO • UREDNIŠTVO: ULICA MATEJČIČA 6-8 III nad. • Telefon številka 93-808 in 64-638. • Poštni predal 502 • UPRAVA: ULICA SV. FRANIŠKA št. 30 Telefonska številka 37-338 • OGLASI: od 8 do 12.30 in od 15 - 18 • Tel. 37-338 • Cena oglasov: Za vsak mm vsilne v širini 1 stolpa trgovski 100, osmrtnice 90 litr • Za FLRJ za vsak mm širine 1 nile, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928 tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 606 • 7 892 • Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ